

OM HISTORIEFORTELLING

Kroppen er det mest naturlige redskapet for dette. Gjennom levende tale, tilstedeværelse og blikkontakt kan man virkelig fenge barns oppmerksomhet. Vi har en unik mulighet til å selv nå barna i katekese og i søndagsskolen gjennom å fortelle barna bibelfortellinger med innlevelse.

(Jeg deltok på en forelesning ved Høyskolen i Oslo for noen år siden. Foreleseren foreleste for oss en hel formiddag, og på slutten av dagen spurte hun oss hvilken del av forelesningen vi husket best. Uten å introdusere dem, hadde hun underveis fortalt oss tre fortellinger, som passet til det hun hadde snakket om. Det viste seg at det var disse fortellingene studentene husket best. Det unike med fortellinger er at de skaper bilder av seg selv – de tar med barna på en reise, og er i seg selv med å tegne reisen i barnets hode. Jo vakrere og mer konkret vi beskriver, desto vakrere og levende blir bildene i hver enkelts hode.)

Det høres vanskelig ut å skulle fortelle en fortelling uten manus. For mange kan dette virke skummelt, og vi vil gjerne ha boken der, for å passe på at vi ikke sier noe feil, eller at vi utelater å si noe osv. Da blir vi avhengige av et manus – vi stoler ikke på at vi i oss selv er nok til å formidle historien.

Før man begynner å fortelle er det viktig at man eier historien selv. Vi må skape et forhold til den. Et billedlig forhold. Før vi kan fortelle historien må vi selv ha den i minnet vårt. Ikke med jukselapper og papirer, men som en levende fortelling i hodet.

HUSKETEKNIKK

Tegne

Man har nettopp lest en bibelfortelling. Før man leser den er det viktig å konsentrere seg for å forsøke å skape seg bilder av det som leses. Etter fortellingen er ferdiglest, legger man den ifra seg og setter seg ned med et blankt ark og noen fargestifter. Man skal nå lage en skisse over landskapet og hendelsene i fortellingen. Man skal forsøke å tegne hele fortellingen på kun et ark. Det er ikke meningen at tegningen skal være verken vakker eller "korrekt" Man skal bare tegne så likt som mulig det bilde de har dannet seg i hodet sitt.

Fortelle historien fort for en annen

For å få automatisert historien kan man fortelle den til en annen, og øve på å fortelle fortellingen, uten å se på teksten. Hvis man føler seg usikker, kan man til nød benytte seg av tegningen man har laget.

For å la hovedtrekkene i fortellingen feste seg godt, kan man øve på å fortelle fortellingen fort, uten å se på teksten. Deretter, når "grunnmuren" sitter, kan man utbrodere med mer detaljer.

Å gå fortellingen

En annen spennende øvelse for å få historien inn i kroppen, er å forsøke "å gå" landskapet. Man trenger en annen for å hjelpe seg. Du lar vedkommende lukke øynene. Så forteller du om landskapet i fortellingen, mens vedkommende "går gjennom landskapet". Du holder vedkommende i hånden, eventuelt holder en arm hans skulder, mens du leder ham. Du sier for eksempel: "Nå må du bøye deg litt ned, fordi vi skal gå gjennom døren til Lasarus sitt hus, og døren er ikke så høy(...) Nå går vi mot graven til Lasarus. Veien dit er ganske smal og kronglete, så du må gå forsiktig, slik at du ikke brenner deg på tornebuskene som står langs veien..."

Jobbe med deler av fortellingen

For å utdype og spesifisere deler av fortellingen, og kanskje lage de viktigste bildene i fortellingen mer levende enn andre deler, er kommende øvelse fin. For eksempel kan det i historien om Lasarus være viktigere å lage en spennende beskrivelse av "Lasarus' oppstandelse" enn av "jødene som trøster Marta og Maria".

Ved tegning:

Du tar igjen fram papir og fargeblyanter. Nå skal du fokusere på dette eller disse viktigste delene, og forsøke å lage bildet så detaljert som mulig. Hvordan ser det ut der? Hvordan er været? Er det frodig? Hvem er der? Hva har de på seg? Hvem snakker med hvem? Hva er det som sies?

Lukt, Følelse, Smak

Fokusér på den viktigste hendelsen i fortellingen. Finn ut: hvordan lukter det der? Hva smaker det? Hva slags følelse er det som hersker der?

For eksempel: "Når Jesus ankommer huset til Lasarus var det ved middagstid, skulle man tro. Men av sorg hadde ingen vært i stand til å lage mat denne dagen, så lukten som møtte Jesus og disiplene var isteden gammel aske fra bålet dagen før... Man kunne nesten smake på sorgen som kvinnene måtte kjenne. Tårene likesom hang i luften, salte og våte... Følelsen av tap, møtte dem. En tomhet som var til å ta på..."